

**ПОТЕНЦІАЛ ФАХОВОМОВНОЇ (ТЕРМІНОЗНАВЧОЇ)
ПІДГОТОВКИ В СУЧАСНИХ
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ**

*Нікуліна Н.В., к. філол. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Наразі мовознавчі дисципліни і навчальні вибіркові курси в технічних ЗВО зазнають дискримінаційних втручань, бо на рівні викладачів технічних дисциплін культивується думка про повторюваність навчального університетського курсу зі шкільним вивчення української мови. Колегам не до снаги, що не просто мовна, а саме фаховомовна компетенція покладена в основу курсу «Українська мова (за професійним спілкуванням)», де осердям дисципліни є основні поняття галузевого термінознавства та термінографія.

Окрім уже всім відомого закону України «Про вищу освіту» (2014), ключовим і беззаперечним аргументом до вивчення української (державної) мови у закладах вищої освіти є ще один закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», оприлюднений в офіційному виданні Верховної Ради від 2019 року № 21. Зацитуємо розділ V «Застосування української мови як державної в публічних сферах», зокрема статтю 21 «Державна мова у сфері освіти»: «Заклади освіти забезпечують **обов'язкове** вивчення державної мови, зокрема заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, в обсязі, що дає змогу провадити професійну діяльність у вибраній галузі з використанням державної мови».

Особливо зацентруємо на важливому моменті, що не береться до уваги багатьма колегами з природничо-технічних кафедр, які повсякчас воліють якщо не повністю усунути фаховомовну підготовку зі своїх навчальних планів, то хоча б мінімізувати кількість аудиторних годин на вивчення української мови в закладах вищої освіти. Хибність такого підходу з часом може призвести до тотальної професійної безграмотності, коли галузеві фахівці не матимуть змоги якісно виконувати свої посадові обов'язки й високорівнево комунікувати.

Специфікою занять дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є використання галузевих термінологічних одиниць і номенклатурних назв, правописний і акцентуальний коментарі щодо їхнього вжитку, навички ведення наукової дискусії й особливості проведення наукових та галузевих прес-конференцій. На практичних заняттях зазвичай використовуємо мультимедійні технології, що допомагають долучити інтерактивні й пошукові елементи в навчальний процес. Програмне забезпечення фаховомовного курсу, що викладається у вищій технічній школі, побудоване у такий спосіб, що якщо і розглядаються основні правила орфографії чи пунктуації, то тільки у технічному контексті або ж через офіційно-ділове спілкування. Студенти повинні навчитися виявляти та аналізувати мовні явища у наукових текстах, володіти навичками адекватного перекладу, вести комунікацію українською мовою із загальної проблематики обраного фаху, укладати міні-словники професійного мовлення.

Навіть словникові диктанти підбираються з урахуванням галузей знань і спеціальностей. До прикладу, на автомобільному факультеті ці словникові комплекси побудовані за номенклатурою і термінологією, що стосується будови вузлів, агрегатів, пристроїв та інших елементів конструкції, з яких складається автомобільна техніка. Диктанти і словникова база для занять на дорожньо-будівельному факультеті

передбачає навчання студентів термінологічних понять на позначення дорожньо-будівельних матеріалів, дорожньо-транспортних споруд, засобів механізації для будівництва і ремонту автомобільних доріг тощо.

У контексті погодинного розбиття курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» із цього навчального року не можемо оминати новації і проблеми застосування чинної редакції “Українського правопису”, адже студенти не мали змоги опрацювати їх у межах шкільного курсу, тому що нові правописні норми української мови почали діяти з 3 червня 2019 року. А це означає, що на заняттях прийдеться навчати студентів тим новаціям, що раніше ними не вивчалися, а в багатьох випадках перенавчати їх. Було б логічним вивести ці нововведення у правописних правилах української мови окремим курсом, щоб не скорочувати аудиторні години на вивчення фахової лексики і термінографії, але ці наміри будуть потрактовані колегами не як тимчасова нагальна необхідність заради грамотності майбутнього фахівця, а як бажання збільшити кредити на дисципліну.

Разом з тим не особливо оприлюднюється, що задля реалізації наказу Міністерства освіти і науки України від 29 липня 2019 року №1033 «Про впровадження нової редакції Українського правопису» Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» наполегливо рекомендує закладам вищої освіти розглянути питання впровадження в освітній процес нової редакції Українського правопису на вчених/педагогічних радах та розробити методичні посібники зі застосування Українського правопису в редакції 2019 року для всіх учасників освітнього процесу ЗВО.

Отже, можемо впевнено сказати, що навчання української мови у технічних ЗВО передбачає вивчення наукової термінології і номенклатури, навичок термінографування, є підґрунтям для опанування спеціалізованих знань й умінь, складником якісного подальшого навчання.